

Jordbruksutskottets betänkande

1980/81:17

om djursjukhuset i Helsingborg

Motionen

I motion 1979/80:1384 av Sven Munke m. fl. (m) yrkas att riksdagen anholder att regeringen prövar förutsättningarna för ianspråktagande av statlig kreditgaranti för investering i nybyggnad av regionalt djursjukhus i Helsingborg.

I motionen behandlas finansieringen av ett nytt djursjukhus i Helsingborg. Det nuvarande djursjukhuset, som har för låg kapacitet och är starkt nedslitet, drivs av Malmöhus läns hushållningssällskap. Sjukhusets upptagningsområde omfattar 52 kommuner. Projektering av ett nytt djursjukhus pågår f. n., men finansieringsfrågan är ej löst. Med hänvisning till sjukhusets stora betydelse för den regionala djursjukvården hemställer motionärerna att regeringen prövar förutsättningarna för att bevilja statlig kreditgaranti för investeringen i ett nytt djursjukhus i Helsingborg.

Bakgrund

Tidigare riksdagsbeslut

Riksdagen beslöt år 1967 (JoU 1967:40) att till lån för ombyggnad av djursjukhuset i Helsingborg för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag om 450 000 kr. Av motiveringen framgår att det var fråga om ett ränte- och amorteringsfritt lån, som skulle ses som ett engångsstöd, föranlett av de "särskilda omständigheterna i fråga om detta djursjukhus". Något statligt stöd utöver detta lån borde enligt föredragande departementschefen inte utgå. I sammanhanget framhölls att slutet djursjukvård i princip inte borde vara en statlig uppgift. Jordbruksutskottet hade inget att erinra mot vad Kungl. Maj:t anfört och föreslagit.

Ändringar i hundskatteförordningen

Riksdagen beslutade under våren 1980 om vissa ändringar i hundskatteförordningen, som bl. a. innebar att den nuvarande begränsningen i kommunernas rätt att bestämma hundskattens storlek slopas (SkU 1979/80:57). Vidare ges kommunen rätt att bestämma skattens storlek till olika belopp i olika delar av kommunen. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 1981.

I skatteutskottets betänkande behandlades bl. a. frågan om specialdestination av hundskattemedel till den regionala djursjukvården. Företrädare

för djursjukhuset i Helsingborg hade uppvaktat utskottet och framhållit angelägenheten av att ytterligare medel kommer denna sjukvård till del.

I sitt av riksdagen godkända betänkande anförde skatteutskottet i denna fråga följande:

Utskottet vill med anledning härav ansluta sig till departementschefens uppfattning att användningen av hundskattemedlen bör anses vara en rent kommunal angelägenhet. Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att lämna kommunerna några rekommendationer beträffande medelsanvändningen. De kommunala bidragen till den regionala djursjukvården synes i åtskilliga fall ha bestämts med utgångspunkt i hundbeståndets storlek inom kommunen. När invånarna i vissa kommuner utnyttjar dessa tjänster utan att kommunen lämnar något ekonomiskt stöd till verksamheten bör den regionala djursjukvården inte ha några svårigheter att påvisa att ett sådant agerande är osolidariskt av kommunen och att det i sista hand kan leda till att kommunens invånare berövas möjligheterna till denna vård. Det kan även konstateras att djursjukvården kan hjälpa kommunerna till en förbättrad hundskatteuppbörd genom att antingen ta ut förhöjda taxor av de hundägare som inte erlagt hundskatt eller vägra att behandla oanmälda hundar i de fall djurskyddsbestämmelserna inte hindrar detta. Ett sådant system har redan med framgång tillämpats vid ett av de regionala djursjukhusen. Utskottet har med dessa synpunkter endast velat understryka att kommunerna i många fall kan anses ha ett eget intresse av att stödja den regionala djursjukvården som enligt utskottets mening bedriver en viktig och värdefull verksamhet. I den mån den regionala djursjukvården behöver statligt stöd i samband med ny- eller ombyggnad av djursjukhus är detta en fråga som faller utanför utskottets kompetensområde och som alltså får prövas i andra sammanhang.

Djurhälsoutredningen

Den dåvarande folkpartiregeringen tillsatte i maj 1979 en utredning om organisation och finansiering av djurens hälso- och sjukvård (Jo 1979:03). Enligt direktiven skall det samlade behovet av insatser för djurhälsovård och djursjukvård kartläggas. Kommittén skall därvid lämna förslag om finansieringen av den framtida djursjuk- och djurhälsovården. En utgångspunkt bör enligt direktiven vara att djurägaren i princip skall svara för kostnaderna för djursjukvården i varje fall där allmänna samhällsintressen inte motiverar en annan fördelning av kostnadsansvaret, t. ex. i fråga om bekämpandet av smittsamma sjukdomar eller behovet av en tillfredsställande service i glesbygd.

Djurhälsoutredningen har i december 1979 upprättat en promemoria angående finansiering av djursjukhus m. m. Där redovisas bl. a. följande principiella överväganden i finansieringsfrågan:

Vid sina överväganden angående finansieringen av den slutna djursjukvården har djurhälsoutredningen funnit det lämpligt att dela upp djuren på animalieproduktionens djur, sporthästar resp. sällskapsdjur.

Vården av animalieproduktionens djur sker i huvudsak som öppen vård.

Behovet av slutna djursjukvård för dessa djur är mycket begränsat. Enligt djurhälsoutredningens uppfattning föreligger således beträffande animalieproduktionens djur inte tillräckliga skäl för ett statligt stöd till djursjukhus.

Djurhälsoutredningen har tidigare framhållit att största möjliga del av djursjukvården bör ombesörjas i öppen vård. Detta gäller inte minst djursjukvården för sporthästar. Hästsportorganisationerna har uttalat att det vid sidan av den ambulanta vården finns ett behov av specialiserade och välutrustade polikliniker för hästsjukvård där vissa mer ingående undersökningar kan göras och där veterinärer med speciell utbildning i hästens sjukdomar finns tillgängliga. På några ställen i landet finns sådana kliniker. Antalet är dock inte tillräckligt stort.

I sammanhanget kan påpekas att AB Trav och Galopp (ATG) beslutat att bygga upp ett nät med sådana kliniker och härvid bl. a. stå för kostnader för lokaler och utrustning. Klinikerna kommer att stå öppna för alla hästägarkategorier. Djurhälsoutredningen vill för sin del också peka på möjligheterna att i de relativt få fall behov föreligger även för animalieproduktionens djur utnyttja den teknik och kunskap (exempelvis för röntgenundersökningar) som torde byggas upp vid ATG-klinikerna. Genom tillkomsten av dessa specialpolikliniker torde djursjukhusen kunna avlastas en inte oväsentlig del av hästsjukvården. Djursjukhusens service kommer därmed att koncentreras till sällskapsdjuren och mera avancerad vård av hästar. Avgifterna för denna del av hästsjukvården bör härvid anpassas så att full kostnadstäckning erhålls. Djurhälsoutredningen har således funnit att det inte heller när det gäller sporthästar föreligger tillräckligt starka skäl för ett ökat statligt engagemang beträffande finansiering av djursjukhus.

I olika sammanhang har framförts att sociala och etiska skäl motiverar ett allmänt stöd till den slutna sjukvården av sällskapsdjur. Bl. a. skulle mindre bemedlade djurägare inte ha råd att ge sina djur en från djurskyddssynpunkt tillfredsställande sjukvård om avgiftsnivån sätts så hög att den ger full kostnadstäckning. Djurhälsoutredningen är medveten om den stora sociala betydelse som sällskapsdjuren har för vissa djurägare. Utredningen anser dock att detta förhållande inte kan ges så stor vikt att generella statliga subventioner av enbart denna anledning skall utgå till djursjukhusen. Utredningen har således inte funnit att de sociala skälen skulle vara bärande motiv för ett statligt stöd till den slutna djursjukvården. Utredningen vill här peka på att enligt lantbruksstyrelsens råd och anvisningar för djurskyddstillsyn ankommer det på hälsovårdsnämnd att samråda med sociala myndigheter om det vid djurskyddstillsynen bedöms föreligga sådana förhållanden att någon av sociala skäl inte kan sörja för djurens välfärd.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts kan djurhälsoutredningen inte förorda att budgetmedel anvisas för att subventionera djursjukhusen. Som tidigare framhållits uttalade riksdagen år 1967 att slutna djursjukvård inte är en statlig uppgift. Djurhälsoutredningen anser inte att det finns skäl att nu anlägga annan syn på denna fråga. De budgetmedel som f. n. anvisas till de statliga djursjukhusen i Uppsala och Skara föransleds av främst utbildning.

Ett särskilt avsnitt i promemorian behandlar djursjukhuset i Helsingborg:

I skrivelse till regeringen den 18 juni 1979 som överlämnats till djurhälsoutredningen har Malmöhus läns hushållningssällskap hemställt att regeringen ställer 40 milj. kr. till förfogande som ett amorteringsfritt lån för

att bygga ett nytt djursjukhus och att detta lån beviljas utan ränta de första tio åren och därefter inte belastas med högre ränta än 5 %.

I sin hemställan anför hushållningssällskapet bl. a. att betydande delar av djursjukhuset i Helsingborg fortfarande är inrymda i lokaler som togs i bruk 1912. Dessa lokaler är f. n. helt otillräckliga och hårt nedslitna. Hushållningssällskapet framhåller att det föreligger ett stort och omedelbart behov av ett nytt djursjukhus i Helsingborg. Situationen bedöms som så allvarlig att verksamheten hotas av nedläggning om finansieringsfrågorna inte kan lösas.

Enligt vad djurhälsoutredningen har erfarit bedrivs vid djursjukhuset i Helsingborg i huvudsak djursjukvård för sällskapsdjur och sporthästar. Utredningen anser bl. a. med anledning härav att finansieringsproblemen bör lösas på i princip samma sätt som för övriga djursjukhus. Detta innebär att djurägarna – direkt eller indirekt – bör bestrida kostnaderna för djursjukvården.

Om den lösning av finansieringsfrågan som anvisats ovan inte skulle visa sig vara möjlig bör andra alternativ kunna prövas. Med hänsyn till de särskilda omständigheter som föreligger vill utredningen inte utesluta att frågan om eventuellt statligt engagemang tas upp i ett sådant sammanhang. Utredningen har dock inte funnit anledning att närmare beröra formerna och villkoren.

Frågans nuvarande läge

Under hösten 1980 har tillsatts en samrådsgrupp för djursjukhuset i Helsingborg, bestående av representanter för länsavdelningarna av Svenska kommunförbundet i de fem berörda länen samt för Malmö kommun, Helsingborgs kommun och hushållningssällskapet i Malmöhus län. I samrådsgruppen undersöks bl. a. behovet av samordning mellan regional och lokal djursjukvård i upptagningsområdet liksom möjligheterna att genom hundskattemedel från de 52 kommunerna i upptagningsområdet finansiera smådjursavdelningen i den projekterade nybyggnaden. Beträffande kostnaderna för stordjursavdelningen har vissa diskussioner förts med dels AB Trav och Galopp (ATG), dels jordbruksdepartementet. Djursjukhusets framställningar till ATG om ekonomiskt stöd har gjorts mot bakgrund bl. a. av att man vid sjukhuset behandlar ett stort antal trav- och galopphästar. Enligt uppgift har dessa diskussioner ännu inte lett till några konkreta åtaganden från ATG:s eller regeringens sida.

Utskottet

I motionen behandlas frågan om finansiering av en projekterad nybyggnad av djursjukhuset i Helsingborg. Enligt motionärerna har det nuvarande sjukhuset, som drivs av Malmöhus läns hushållningssällskap, för låg kapacitet och är starkt nedslitet. Med hänvisning till djursjukhusets stora betydelse för den regionala djursjukvården i upptagningsområdet, som omfattar 52 kommuner, framhåller motionärerna att statligt stöd till

nybyggnaden är motiverat. Motionen utmynnar i ett yrkande att regeringen bör pröva förutsättningarna för att bevilja statlig kreditgaranti för ifrågavarande investering.

Utskottet har i det föregående redogjort för tidigare riksdagsbeslut rörande stöd till djursjukhuset i Helsingborg (JoU 1967:40). I nämnda sammanhang anslöt sig riksdagen till ett propositionsuttalande att slutet djursjukvård i princip inte borde vara en statlig uppgift. Den år 1979 tillsatta djurhälsoutredningen (Jo 1979:03) har i en promemoria rörande finansiering av djursjukhus m. m. inte funnit skäl att nu förorda en annan ståndpunkt i denna fråga. Beträffande djursjukhuset i Helsingborg har utredningen uttalat bl. a. att den angivna principen bör gälla även detta sjukhus men att man – med hänsyn till de särskilda omständigheter som föreligger – inte vill utesluta ett eventuellt statligt engagemang. Utredningen har dock inte funnit anledning att närmare beröra formerna och villkoren för ett sådant engagemang.

Av betydelse i sammanhanget är vidare de nyligen genomförda ändringarna i hundskatteförordningen, som bl. a. innebär att den tidigare begränsningen i kommunernas rätt att bestämma hundskattens storlek slopas. Vidare ges kommunen rätt att bestämma skattens storlek till olika belopp för olika delar av kommunen. Vid behandlingen av ifrågavarande regeringsförslag uttalade skatteutskottet att kommunerna i många fall kan anses ha ett intresse av att stödja den regionala djursjukvården (SkU 1979/80:57).

Av utskottets redogörelse framgår att det under hösten 1980 bildats en samrådsgrupp för djursjukhuset, bestående av representanter för länsavdelningarna av Svenska kommunförbundet i de fem berörda länen samt för Malmö kommun, Helsingborgs kommun och hushållningssällskapet i Malmöhus län. På sätt närmare angetts i nämnda redogörelse söker samrådsgruppen finna former för finansieringen av ett nytt djursjukhus med främst hundskattemedel från kommunerna i upptagningsområdet. Framställningar om ekonomiskt stöd har gjorts också hos AB Trav och Galopp (ATG) samt jordbruksdepartementet.

Utskottet finner – i avbidan på den vidare prövningen av djurhälsoutredningens förslag och resultatet av de åtgärder i övrigt som berörts ovan – inte skäl att f. n. förorda någon ändring av de principer som enligt tidigare riksdagsbeslut bör gälla i fråga om ansvaret för finansiering av den slutna djursjukvården. Motionärernas förslag om statligt stöd till nybyggnad av djursjukhuset i Helsingborg bör således inte leda till någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen lämnar motion 1979/80:1384 utan vidare åtgärd.

Stockholm den 24 februari 1981

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Svante Lundkvist (s)*, Arne Andersson i Ljung (m), Maj Britt Theorin (s), Börje Stensson (fp), Hans Wachtmeister (m), Sven Lindberg (s)*, Sven Eric Lorentzon (m), Gunnar Olsson (s), Märta Fredrikson (c), Håkan Strömberg (s), Esse Petersson (fp)*, Lennart Brunander (c), Wivi-Anne Radesjö (s)* och Jan Fransson (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.